

Matematikos vadovėlio A. Kiseliovas, D. Kiseliova „Matematika“ III kl.

RECENZIJA

Išsamus ir gilus pasaulio suvokimas sudaro prielaidas racionaliems vaiko sprendimams apie žmogų, aplinką, istoriją, gamtą, todėl mokymas turi skatinti galimybes ugdyti asmens gebėjimus ir įgūdžius, pasitikėjimą bendraujant su žmonėmis, aktyviai dalyvauti ne tik savo aplinkos, bet ir visuomenės, bendruomenės, tautos ar net valstybės kūrime.

Rengdami III klasės vadovėlį „Matematika“, autoriai atsižvelgė į Bendrųjų programų bei pradinės mokyklos išsilavinimo standartų pagrindinius reikalavimus:

- Vadovėlyje medžiaga pateikiama ne kaip išbaigta, o siekiama, kad mokiniai savo sąmonėje kūrybiškai pertvarkytų gaunamą informaciją ir spręstų iškeltus pažintinius uždavinius. Į mokymo procesą įtraukiami vaikų jausmai, vaizduotė, kalba, aktyvus domėjimasis dėstoma medžiaga.
- Pereidamas iš reprodukcinių prie interpretacinių pedagogikos ir dirbdamas su „Matematika“, mokytojas tampa moksleivių ugdymosi proceso padėjėjas su misija skatinti moksleivius suvokti save ir aplinką.
- Pedagoginiai – psichologiniai aspektai realizuojami remiantis kognityvinėmis psichologijos teorijomis, pripažįstant, kad žmogus iš prigimties yra aktyvus, žingeidus, išradingas, sąveikaujantis su aplinka, ieškantis pasikeitimų, interpretuojantis įvykius individas ir pan.
- Pažintinėje vaiko veikloje (sąveikoje su aplinka) siekiama, kad vyktų dvejopi pasikeitimai: naujas patyrimas keičiamas ir pritaikomas turimai veiksmo schemai; keičiama pati schema ir pritaikoma naujo patyrimo ypatybėms.
- Mokymas ir mokymasis vyksta per problemų sprendimą, o metodai ir priemonės parenkami atsižvelgiant į problemą.
- Vadovėlis parengtas remiantis atradimo principu, vaikui siūloma pačiam „pačiupinėti“, pabandyti, atlikti tyrimą ir pan.

Vadovėlio *kontekstualumo* principas grindžiamas daugialypių vadovėlio naudojimu: *asmeniniu*, kai medžiaga ar temos susijusios su paties vaiko aplinka, ir *sociokultūrinu*, kai vadovėlio medžiaga atskleidžia vertybines nuostatas. Daug dėmesio skiriama *humaniškumo* principui – gerbiamas ir pastebimas kiekvienas vaikas, palaikomi jų sumanymai, idėjos, džiaugiamasi sėkme ir laimėjimais. Ugdomas tarpusavio pasitikėjimas, pagarba kito nuomonei. *Prasmingumo* principo laikytis leidžia nukreipti temų klausimai ir užduotys.

Vadovėlio medžiaga pateikiama laikantis *sistemingumo* principo, t. y. remiamasi mokinių patyrimu, kuris toliau gilinamas ir plečiamas.

Žodinė raiška skatinama kiekvienoje pamokoje, sukuriant ir modeliuojant situacijas, kuriose vaikas neišvengiamai turi kalbėti.

Mokinių savarankiškas darbas skirtas ne vadovėlio medžiagai įsiminti ar paprastiems pratimams atlikti, o gyvenimo bei pažinimo problemoms spręsti. Savarankiškai dirbantis pratinamasi jau nuo pirmųjų pamokų, atliekant individualias užduotis arba įnešant savąją darbo dalį į bendrą kūrinį, pvz., kuriant diagramą, statant maketą ir t. t. Pasidalijus darba, siekiama bendro rezultato, o tai ugdo gebėjimą dalytis atradimais ir pastebėjimais, tartis, atsakyti už pasekmes. *Atsakomybė* skatina vaiką ieškoti kelių ir būdų, kaip geriau atlikti užduotį, sudaro prielaidas pasitikėti savimi, išgyventi kūrybos džiaugsmą.

Vadovėlyje numatyta galimybė *diferencijuoti* užduotis. Ugdytiniai dalyvauja diskusijose, pateikiami klausimai, orientuoti į vaikų gebėjimus. Užduotys įvairaus sudėtingumo. Atsižvelgiama į kiekvieno vaiko poreikius ir gebėjimus.

Vadovėlis atlieka vadovo ir pagalbininko funkcijas. Suteikiama galimybė vesti netradicines pamokas, kartojant ir prisimenant suteikti vaikams pažinimo džiaugsmą skatinti mokymosi *motyvaciją*. Vaikams paliekama teisė plėsti žinias pagal savo gebėjimus ir poreikius.

Vertinant vadovėlį „Matematika“ galima pabrėžti šiuos *dalykinius privalumus* – dalykinį tikslumą, kompetencijų pristatymo šiuolaikiškumą, pristatomos medžiagos tikslingumą, aiškų pristatomos medžiagos apibūdinimą; *pedagoginius - psichologinius privalumus* – dėmė su išsilavinimo standartais ir bendrosiomis programomis, amžiaus ypatumų atitikimas (su retomis išimtimis), metodinis sistemos tinkamumas; užduočių sistema orientuota į imitacinę ir /ar realią veiklą, kūrybinių galių ugdymas, vaizdavimo įvairovė, savarankiško darbo su vadovėliu galimybių numatymas ir paaiškinimas.

Remiantis išvardytais privalumais, galima teigti, kad **III klasės vadovėlis „Matematika“ atitinka dalykinius, pedagoginius – psichologinius kriterijus bei „Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo“ (Žin., 2009 Nr. 61–2450) 5 punkte keliamus reikalavimus.**

Vadovėlį siūlau spausdinti.

Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto
Ugdymo sistemų katedros,
Matematikos ir informatikos fakulteto,
Matematikos katedros
lektorė matematikos mokslų daktarė
Danutė Genienė
2010-12-22